

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Filozoficzne podstawy edukacji (Wykład), PG_00148751						
Kierunek studiów	Pedagogika (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2025 r.		Rok akademicki realizacji przedmiotu		2025/2026		
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie		Grupa zajęć		Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć z obszarów nauk humanistycznych lub nauk społecznych		
Forma studiów	stacjonarne		Sposób realizacji		na uczelni		
Rok studiów	1		Język wykładowy		polski		
Semestr studiów	1		Liczba punktów ECTS		3.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki		Forma zaliczenia		zaliczenie		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Nauk Społecznych -> Instytut Pedagogiki -> Zakład Filozofii Wychowania i Studiów Kulturowych						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr hab. Piotr Stańczyk				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu		dr hab. Piotr Stańczyk				
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		0.0		45.0	75
Cel przedmiotu	Zapoznanie studentów z teoriami i koncepcjami filozoficznymi oraz ich edukacyjnymi implikacjami. Zaznajomienie studentów z podstawowymi problemami ontologicznymi, epistemologicznymi i aksjologicznymi odnoszącymi się do kwestii edukacyjnych.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[PEDL3_W03] zna i rozumie podstawy filozofii wychowania i aksjologii pedagogicznej, specyfikę głównych środowisk wychowawczych i procesów w nich zachodzących, a także społeczno-kulturowe, historyczne, biologiczne, psychologiczne i medyczne podstawy wychowania i kształcenia	Student zna filozoficzne i aksjologiczne podstawy wychowania i kształcenia.	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja
	[PEDL3_W04] zna wybrane koncepcje człowieka: filozoficzne, psychologiczne i społeczne stanowiące teoretyczne podstawy działalności pedagogicznej	Student zna i rozumie przedmiotowe i metodologiczne powiązania pedagogiki z filozofią.	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja
	[PEDL3_U02] potrafi wykorzystywać wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu formułowania i rozwiązywania problemów edukacyjnych	Student potrafi wykorzystywać wiedzę z zakresu filozoficznych podstaw edukacji w celu formułowania i rozwiązywania profesjonalnych problemów edukacyjnych.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja
	[PEDL3_W02] zna i rozumie w zaawansowanym stopniu rolę pedagogiki w systemie nauk oraz jej przedmiotowe i metodologiczne powiązania z innymi dyscyplinami i dziedzinami naukowymi	Student zna i rozumie terminologię używaną w pedagogice, a pochodzącą z filozofii; rozumie źródła oraz zastosowanie terminologii filozoficznej w pedagogice.	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja
	[PEDL3_W01] zna i rozumie w zaawansowanym stopniu terminologię używaną w pedagogice i rozumie jej źródła oraz zastosowania w obrębie pokrewnych dyscyplin i dziedzin naukowych	Student zna wybrane filozoficzne koncepcje człowieka, stanowiące teoretyczne podstawy działalności pedagogicznej.	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja
Treści przedmiotu	1. Elementarne pojęcia filozoficzne (byt, arche, istota, idea). 2. Podstawowe orientacje epistemologiczne i ich edukacyjne konsekwencje (racjonalizm, empiryzm, transcendentalizm, pragmatyzm). 3. Idealizm i realizm w edukacji. 4. Naturalizm i pragmatyzm. 5. Marksizm i teoria krytyczna. 6. Postmodernizm i poststrukturalizm. 7. Etyczne aspekty pracy pedagogicznej w oparciu o podstawowe filozoficzne koncepcje człowieka (Rousseau, Kant, Dewey, Herbart, Freire).		
Wymagania wstępne i dodatkowe			
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	Egzamin ustny	60.0%	100.0%
Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	1. A. Anzenbacher, Wprowadzenie do filozofii, Kraków 2010. 2. G. Gutek, Filozoficzne i ideologiczne podstawy edukacji, Gdańsk 2003.	
	Uzupełniająca lista lektur	M. Foucault, Nadzorować i karać, różne wydania. W. Tatarkiewicz, Historia filozofii, T. 1-3, różne wydania.	
	Adresy eZasobów		

Przykładowe zagadnienia/
przykładowe pytania/
realizowane zadania

Jaka jest rola zdziwienia dla początków filozofii i filozofowania?

Na czym polega problem bezprzesłankowości filozofii?

W jaki sposób różni się filozofia od nauk realnych, formalnych i teologii?

Na czym polega metodyczna abstrakcyjność nauk szczegółowych?

Na czym polega metodologiczny sceptycyzm Kartezjusza?

Jakie jest główne założenie sceptyków?

Jaka jest charakterystyka stanowiska, że filozofia nie ma nic wspólnego z religią?

Jaka jest charakterystyka stanowiska, że religia jest wymierzona w filozofię?

Jaka jest charakterystyka stanowiska, że filozofia jest wymierzona w religię?

Jaka jest charakterystyka stanowiska, że filozofia i religia stanowią jedność?

Jaka jest charakterystyka stanowiska, że filozofia i religia różnią się, lecz do siebie się odnoszą?

Czym jest ideologia w ujęciu Marksa?

W jakim sensie filozofia jest wiedzą fundamentalną, uniwersalną i krytyczną?

Na czym polega anamneza?

Na czym polega krytyka doświadczenia w ujęciu Platona?

Na czym polega dwuwarstwowość zjawisk w ujęciu fenomenologii?

W którą stronę zwrócić się w procesie poznania według egzystencjalistów?

Na czym polega problem absurdałności istnienia według egzystencjalistów?

Dlaczego w hermeneutyce centralnym zagadnieniem jest język?

Na czym polega problem przedrozumienia?

Jaki jest program empiryzmu?

Co oznacza stwierdzenie Wittgensteina, że o czym nie można mówić, o tym należy milczeć?

Po jakimi warunkami wypowiedzi są naukowo sensowne według przedstawicieli Koła Wiedeńskiego?

Jaki jest program racjonalizmu krytycznego?

Na czym polega gra językowa według Wittgensteina?

W jakim sensie Wittgenstein chce wskazać muszce wyjście z muchołapki?

Jaka jest relacja między bazą i nadbudową w koncepcji Marksa?

Na czym polega proces alienacji (wyobcowania) człowieka według Marksa?

Co to jest społeczeństwo bezklasowe według Marksa?

Na czym polega zwrot ku człowiekowi w neomarksizmie?

Na czym polega krytyka w neomarksizmie?

Na czym polega problem względności pozoru?

Na czym polega krytyka ontologiczna?

Czym jest arche?

Jaki jest pogląd Heraklita na zasadę leżącą u podstaw zjawiskowego świata?

Jaki jest pogląd Parmenidesa na byt?

Co to jest res extensa?

W jakim sensie ruch jest zasadą różnicy u Kartezjusza?

Jaka jest istota krytyki poglądów Kartezjusza w wykonaniu Leibniza?

Jak atomiści rozwiązują problem niebytu?

Czym jest substancja?

Jaka jest relacja między aktem i potencją?

Jaka jest relacja substancją a przypadłością?

Czym jest system kategorii według Arystotelesa?

Jaka jest relacja między materią i formą?

Jaka jest relacja między istotą i istnieniem?

W jakim sensie istnieje swoiście filozoficzny problem poznania?

Na czym polega teoria odbicia i jakie są jej słabości?

W jaki sensie dokonał się przewrót kopernikański Kanta?

Czym są aprioryczne formy naoczności w odniesieniu do sfery naoczności zmysłowej?

	Jaka jest istota różnicy transcendentalnej?
	Czym jest rzecz sama w sobie u Kanta?
	W jakim sensie poznanie duchowe jest podmiotowe, uniwersalne i całościowe?
	Jakie jest znaczenie mowy dla poznania duchowego?
	Jaka jest różnica między empiryzmem a racjonalizmem?
	W jakim sensie Kant przewyższa impas empiryzmu i racjonalizmu?
	Co różni antropologię filozoficzną od antropologii niefilozoficznych?
	Na czym polega napięcie między animalnością a duchowością człowieka?
	Co to znaczy, że człowiek instrumentalizuje rzeczy?
	Jakie rodzaje aktywności człowieka wyróżnia Arystoteles?
	W jakim sensie człowiek jest osadzony w świecie?
	W jaki sposób bycie człowieka ku śmierci określa ludzką dziejowość?
	Jaka jest charakterystyka stanowiska historiozoficznego, że dzieje są wiecznym powrotem tego samego?
	Jaka jest istota poglądów św. Augustyna na dzieje?
	Jaka jest istota poglądów Hegla na dzieje?
	Jaka jest istota poglądów Marksa na dzieje?
	Jaka jest różnica między moralnością a etyką?
	Jaka jest różnica między wolnością zewnętrzną i wewnętrzną?
	Co to jest przyczynowość naturalna w odniesieniu do filozofii praktycznej?
	W jakim sensie wolna wola wynika z transcendowania natury?
	Jaka jest rola imperatywu kategorycznego w systemie etyki kantowskiej?
	Czym jest zło w systemie etyki kantowskiej?
	Co to jest cnota w etyce Arystotelesa?
	Jakie zasady wchodzą w skład etyki empirystów?
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.